Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E.M. de Graaff	**Datum**	8 februari 2021
Doorkiesnummer	030-2860903	**Kenmerk**	7741142
E-mail	e.de.graaff@utrecht.nl	**Onderwerp**	Evaluatie herplantplicht en bomenbeleid, vaststelling beleidsregel Handhaving illegaal vellen of beschadigen van bomen
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Handhaving openbare ruime

Geachte leden van de raad,

De gemeente heeft hoge ambities voor bomen in de stad. Bomen zorgen voor leefbaarheid voor mens en dier. Ze zorgen voor verkoeling bij hitte en voor waterberging bij wateroverlast. Daarnaast zijn bomen belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit, diversiteit en herkenbaarheid van plekken. In de praktijk is het behoud van bomen kwetsbaar. Zeker wanneer het gaat om zaken als woningbouw, aanleg van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen. We hebben de opgave om de verdichting en de vergroening in balans te houden. Over een aantal ontwikkelingen rondom het onderwerp bomen willen we u nu graag in deze brief informeren. We praten u graag beknopt bij over de evaluatie van de herplantplicht. We willen u alvast informeren dat we dit voorjaar het Utrechtse bomenbeleid gaan evalueren. Tevens hebben we een beleidsregel vastgesteld om illegaal vellen of beschadigen van bomen tegen te gaan.

Evaluatie bomenbeleid 2016-2020
Op 8 juli 2016 bent u via Commissiebrief S&R: Evaluatie bomenbeleid 2016 geïnformeerd over de evaluatie van het Bomenbeleid in 2016, als aanvulling op de eerdere evaluatie uit 2012. In 2015 is aan u toegezegd om ieder vier jaar het bomenbeleid te evalueren (motie 178/2015). De evaluatie volgt de lijnen van de eerdere evaluaties uit 2012 en 2016. Met als doel om de ontwikkelingen in de tijd zichtbaar te maken. De moties en amendementen van de afgelopen jaren nemen we mee. We willen het beleid actueel houden door ook in te gaan op de uitdagingen voor de toekomst. Denk aan klimaatadaptatie, schaalsprong groen en schaalsprong in stedelijkheid (grote woningbouwopgave). We onderzoeken hoe we integraal de verschillende belangen naast elkaar kunnen afwegen. We streven ernaar om voor de zomer van 2021 de evaluatie uit te voeren en u hierover te informeren.

Evaluatie herplantplicht

Op 8 maart 2018 diende de Partij voor de Dieren het initiatiefvoorstel Herplantplicht Bomen in om herplant van bomen verplicht te stellen. In september 2018 is de herplantplicht geformaliseerd in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en is het Utrechtse bomenbeleid uit 2009 op dit punt aangevuld. Op 19 september 2018 bent u met een raadsbrief hierover geïnformeerd. Na ruim een jaar kwam naar voren dat het proces en de uitvoering intern niet goed liep. Daarom hebben we in 2020 de herplantplicht geëvalueerd, zie bijlage 1 voor de rapportage hierover. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de herplantplicht op hoofdlijnen functioneert zoals deze is bedoeld. We zien echter ruimte voor verbetering. We informeren u over een aantal onderdelen die in 2021 worden aangepast:

- Aanpassing APV
  De criteria en regels in de APV zijn niet duidelijk en helder. Hierdoor ontstaan verschillende interpretaties. Een paar punten in de APV willen we aanpassen: definitie houtopstand (de term enkele boom ontbreekt); grenzen van de bebouwde kom in relatie tot bevoegd gezag provincie en gemeente; de definitie van bosplantsoen en de definitie van de plantenziektenwet.
- Toevoegen gereedmeldingsplicht bij het voldoen van de herplantplicht
  Nadat een kapvergunning is verleend, is er geen zicht meer op de status van de kap of herplant. Door het opnemen van een gereedmeldingsplicht krijgen we hier zicht op. Deze data kunnen we gebruiken in toekomstige evaluaties en analyses. We onderzoeken ook hoe we de verplichte termijn van de herplant bij grote projecten (met een lange doorlooptijd) ook maatwerk kunnen bieden door harde afspraken te maken die buiten de termijn vallen.
- Toevoegen financiële waarde
  In de APV is opgenomen, dat als een project niet kan voldoen aan de herplantplicht financiële compensatie volgt. Deze stap is echter niet georganiseerd. We voegen aan de huidige vier verlenings- en weigeringsgronden (de ecologische waarde, de ruimtelijke waarde, de cultuurhistorische waarde en de milieuwaarde) een vijfde toe: de financiële waarde. Zo worden de kosten inzichtelijk gemaakt al aan de voorkant van de planvorming. Het afkopen is niet vrijblijvend. Uitgangspunt is dat een boom herplant moet worden. Pas als is aangetoond dat het niet anders kan, kan er financieel worden gecompenseerd. Er wordt een fonds opgericht waarin de middelen kunnen landen.
- Toevoegen boomwaarde
  De herplant wordt vaak als een extra argument aangehaald om de kapaanvraag in te dienen (immers de boom wordt toch gecompenseerd). De herplant staat vaak niet in verhouding tot de verloren gegane boomwaarde en er zijn geen criteria omtrent de compensatie. Met als gevolg dat een volwassen boom met een sprietje kan worden herplant. We willen gaan kijken hoe we de boomwaarde in de APV, maar ook in het bomenbeleid kunnen opnemen.

Uit de evaluatie van de herplantplicht zijn meer punten naar voren gekomen die we meenemen in de evaluatie van het bomenbeleid. De herplantplicht weegt bijvoorbeeld niet af óf een boom gekapt mag worden of niet. We evalueren hoe in het Utrechtse bomenbeleid verankerd is dat een transparante integrale afweging aan de voorkant van het proces kan worden gemaakt of een boom behouden kan blijven, verplant kan worden of toch gekapt moet worden.

Beleidsregel Handhaving illegaal vellen of beschadigen van bomen
Op 19 december 2019 bent u middels een raadsbrief' geïnformeerd over de uitkomsten van de steekproef 'Werken rond bomen'. De steekproef liet zien dat veel goed gaat, maar verbetering wenselijk en mogelijk is. Er zijn acties voor verbetering in gang gezet. Een van de acties is het opstellen van de beleidsregel Handhaving illegaal vellen of beschadigen van bomen. De beleidsregel biedt ons mogelijkheden om op te treden bij illegale kap en bij onvoldoende boombescherming op bouwplaatsen of bij het gebruik van gemeentegrond.

De beleidsregel gaat uit van een combinatie van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen. De strafrechtelijke (bestraffende) sancties worden aangeduid als economische delicten en worden opgelegd door het Openbaar Ministerie. De bestuursrechtelijke maatregelen zijn maatregelen die onder andere door gemeentelijke boa's (buitengewone opsporingsambtenaren) kunnen worden opgelegd.. De opgenomen bestuursrechtelijke maatregelen zijn gericht op herstel van de oorspronkelijke rechtmatige situatie. De boetes kunnen fors uitpakken, maar zullen altijd in verhouding moeten staan met de overtreding. Daarnaast weegt mee of een overtreder (bijvoorbeeld beroepsmatig) kennis heeft van de regelgeving en of er sprake is van repeterende overtredingen. De boetes zijn hoog, omdat bomen veel waarde (zowel maatschappelijk als financieel) vertegenwoordigen en niet zondermeer (of in een kort tijdsbestek) zijn te herstellen naar de originele waarde. We hopen dan ook dat dit afschrikkend effect heeft op de overtreder, die het risico wil nemen om zonder vergunning een boom te kappen. Naar verwachting gaat van de beleidsregel ook een preventief effect uit, waardoor meer velvergunningen worden aangevraagd waaraan een herplantplicht zit gekoppeld.

Vanaf 21 november 2018 geldt een herplantplicht, vastgelegd in artikel 4:9 Algemene plaatselijke verordening (Apv). In de vergunningvoorschriften van de omgevingsvergunning activiteit vellen wordt bepaald dat, overeenkomstig het bepaalde in de Apv, binnen 36 maanden na vergunningverlening herplant moet plaatsvinden. Deze beleidsregel geeft, naast die voor illegale kap en beschadiging van bomen, ook handvatten voor toezicht op en handhaving van de verplichte herplant als vergunningvoorschrift. Met het oog op de termijn waarbinnen die herplant moet plaatsvinden, zal toezicht op en handhaving van dit onderdeel vanaf 2022 daadwerkelijk tot uitvoering komen.

Zoals is toegezegd door wethouder Diepeveen tijdens het slotdebat Programmabegroting op 3 december 2020, hebben wij deze beleidsregel vastgesteld.

Opleiding
Daarnaast volgden Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) en bouwinspecteurs najaar 2020 bij organisatieonderdeel Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH) een interne opleiding over bomen, boombescherming en het toezicht hierop. Met als doel om de kennis over bomen en boombescherming te verbreden en intern meer samen te werken. De samenwerking krijgt onder andere ook invulling door een wekelijks bomenoverleg en werkbijeenkomsten tussen Stadsbedrijven en VTH.

Datum 8 februari 2021
Kenmerk 741142

Intensiveren toezicht op boombescherming

Met het vaststellen van de programmabegroting 2021 heeft u ingestemd met de intensivering van het toezicht op boombescherming en de daarvoor noodzakelijke verhoging van de leges voor het in behandeling nemen van vergunningaanvragen voor de ingebruikname van gemeentegrond en aanvragen voor een omgevingsvergunning (activiteit bouw). Met de extra middelen stellen we een medewerker aan met expertise op bomen. Hiermee kunnen we de intensivering op de boombescherming uitvoeren. Het bomentoezicht is ook één van de highlights in het Handhavingsprogramma voor 2021.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,